

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің докторанты Таженова Гульсара Сериковнаның 6D010300-Педагогика және психология мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған «Студенттердің медиақұзіреттілігін қалыптастырудың психологиялық-педагогикалық шарттары» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына

РЕСМИ РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ШІКІРІ

р/н №	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	<p>1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:</p> <p>1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі);</p> <p>2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы)</p> <p>3) <u>Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)</u></p>	<p>Г.С.Таженованың «Студенттердің медиақұзіреттілігін қалыптастырудың психологиялық-педагогикалық шарттары» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының бірқатар заңдық құжаттары мен мемлекеттік бағдарламаларына сәйкес келеді: «ҚР Білім туралы Заңы», «Ақпараттандыру туралы Қазақстан Республикасының Заңы», «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы, «Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары» және т.б.</p> <p>Диссертация Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылымды дамытудың басым бағытына сәйкес келеді. Оның ішінде:</p> <p>7) «Білім беру мен ғылым саласындағы зерттеулер»;</p> <p>8) «Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласы бойынша зерттеулер».</p>

2.	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған	<p>Диссертанттың зерттеу барысында алынған ғылыми-тәжірибелік жетістіктері педагогика және психология ғылымының дамуына елеулі үлесін қосып, білім беру жүйесіндегі маңыздылығын нақтылай түседі.</p> <p><i>Біріншіден</i>, «студенттердің медиақұзыреттілігі» ұғымының мәнін нақтылаумен, зерттеушінің берген өзіндік анықтамасымен толықтыру арқылы және «медиабілім», «медиақұзыреттілік» түсініктерінің өзара байланысын айқындаумен елеулі үлесін қосады.</p> <p><i>Екіншіден</i>, студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастырудың компоненттері, көрсеткіштері, мазмұны мен әдістері, құралдары, диагностикалық әдістемелері, деңгейлерінен тұратын құрылымдық-қызметтік моделін жасау арқылы елеулі үлесін қосады.</p> <p><i>Үшіншіден</i>, ЖОО-да студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастырудың тиімділігін арттыратын: медиаөнімдерінің сананы билеушілік астарларынан болатын қауіпті түсінуіне жағдай жасау; медиаөнімдерді тұтынуға сыни көзқарасын қалыптастыру; студенттердің медиамәтіндерді қабылдау және түсіну үрдісін технологиялық қамтамасыз ету сияқты психологиялық-педагогикалық шарттарды нақтылап, негіздеу арқылы елеулі үлесін қосады.</p> <p><i>Төртіншіден</i>, студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастыру мақсатында «Медиабілім негіздері» элективті курс бағдарламасын дайындап, тәжірибеге ендіру арқылы, «Медиабілім және медиақұзыреттілік» атты оқу-әдістемелік құрал, «Педагогика және психология» мамандығы аясында «Медиапедагог» магистрлік білімнің және бакалаврлар даярлаудың үлгі ББ бағдарламаларын ұсыну негізінде елеулі үлесін қосады.</p>
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған	<p>Докторант Г.С.Таженова диссертациялық жұмысты жазуда өзі жазу принципін толықтай ұстанған. Ғылыми мәліметтерді ұсынуда ғылымдық, жүйелілік, бірізділік принциптері сақталған. Барлық талданған мәліметтер түсінікті тілде баяндалған, мазмұнын ұсынуда құрылымдық тұрғыдан талаптарға сәйкес берілген және ішкі бірлікті үйлестіре отырып жазылған, диссертанттың дербес ғылыми стилінің жоғары деңгейі көрінеді.</p>
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің	<p>Диссертациялық жұмыстың өзектілігі негізделген (Кіріспе бөлімінде және тараудың</p>

		<p>негіздемесі: 1) <u>негізделген;</u> 2) жартылай негізделген; 3) негізделмеген.</p>	<p>1 параграфында). 2017 жылы жариялаған «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты бағдарламалық мақалада әлемдегі ең дамыған отыз елдің қатарына қосылу үшін мемлекетіміздің алдында тұрған негізгі басымдықтар анықталып, ұлттың табысты болуы үшін әрбір қазақстандықтың бойында ХХІ ғасырға лайықты қасиеттер болуы тиістігі негізделді. Қазіргі отандық жоғары білім берудің бәсекелік деңгейі – студенттердің инновацияларды игеруі, қарқынды даму үстіндегі әлемдік сұраныстар мен талаптарға жылдам бейімделуі арқылы анықталады. Дамыған мемлекеттердің тәжірибесіне сүйену, олардың ең озық жетістіктерін бойға сіңіру және медиақұралдар арқылы таралатын ақпараттарды саналы тұрғыдан қабылдау болашақ маманның медиасауаттылығы мен медиақүзіреттілігін талап етеді. Сондықтан да, студенттің медиақүзіреттілігін қалыптастыруға бағытталған ғылыми негізделген әдістемелер; жүйелі педагогикалық жұмыс түрлерін іздестіру басты міндеттерінің бірі болып табылады.</p> <p>Студенттердің медиақүзіреттілігін қалыптастыру оларды заманауи ақпараттық жағдайдағы өмірге дайындауға, ақпаратпен мәдени тұрғыда байланыс орнатуға, медиамәтіндерді дұрыс қабылдауға, сондай-ақ ақпараттың психикаға кері ықпалын ұғындыруға, техникалық құралдардың көмегімен вербальды емес коммуникация формасы негізінде қарым-қатынас жасау тәсілдерін меңгертуге бағытталған кешенді жұмыстардың орындалуын қажет етеді. Жоғары оқу орнының цифрландыру жағдайында студенттердің медиақүзіреттілігін қалыптастыру мәселесін ғылыми-теориялық тұрғыдан негіздеу және оны өндірісте жүзеге асырудың тетіктерін, әдістемесі мен технологиясын қарастыру бәсекеге қабілетті маман тұлғасын даярлаудың басты алғышарты болып табылады. Демек, Г.С.Таженованың диссертациялық жұмысының өзектілігі негізделген.</p>
	<p>4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды 1) <u>айқындайды;</u> 2) жартылай айқындайды;</p>	<p>Диссертацияның мазмұны диссертация тақырыбын толық көлемде айқындайды, мазмұны тараулар мен тармақтарына сәйкес келеді. Диссертация мазмұны логикалық тұрғыдан бірізді қарастырылған және кіріспеден, үш бөлімнен, әр бөлім 3 параграфтан, қорытындыдан, пайдаланылған</p>	

		3) айқындамайды	әдебиеттер тізімінен және қосымшалардан тұрады. Диссертациялық жұмыс әдіснамалық, теориялық тұжырымдарға негізделген. Диссертация мазмұны зерттеудің ғылыми болжамы мен жетекші идеясы бойынша диссертация тақырыбын айқындайды.
	4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) <u>сәйкес келеді;</u> 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді		Диссертациялық жұмыстың мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді деуге толық негіз бар. Өйткені, зерттеу жұмысының мақсаты студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастыру мәселесін теориялық тұрғыда негіздеу, психологиялық-педагогикалық шарттар кешенін айқындап, тәжірибеден өткізуді көздейді. Ал зерттеу міндеттері зерттеудің мақсатына сәйкес «Студенттердің медиақұзыреттілігі» ұғымының мәнін нақтылаумен, құрылымын, «медиабілім», «медиақұзыреттілік» түсініктерімен өзара байланысын айқындаумен, студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастырудың құрылымдық-қызметтік моделін жасаумен, студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастырудың тиімділігін арттыруға негіз болатын психологиялық-педагогикалық шарттарды негіздеумен, педагогикалық бағыттағы мамандар даярлау білім беру бағдарламаларына енгізуге болатын «Медиабілім негіздері» атты элективті курс пен әдістемесін даярлап, тәжірибеден өткізумен сәйкес келеді.
	4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) <u>толық байланысқан;</u> 2) жартылай байланысқан; 3) байланыс жоқ		Диссертациялық жұмыстың барлық бөлімдері мен құрылымы, яғни жалпы құрылымы және қол жеткізген ғылыми нәтижелерінің ішкі бірлігі логикалық тұрғыдан толық байланысқан деген тұжырым жасауға болады. Себебі, диссертациялық жұмыстың ғылыми-тәжірибелік нәтижелері тұжырымдық тұтастығымен, зерттеудің негізгі қорытындыларының қисынды бірлігімен сипатталады. Зерттеу нәтижелері жасалған ғылыми болжамның дұрыстығын дәлелдеп, зерттеудің мақсаты мен міндеттерін шешуге арналған.
	4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) <u>сыни талдау бар;</u>		Диссертацияны орындау барысында алынған жаңа шешімдер басты мақсатқа негізделгендіктен және теориялық негіздеуді қажет ететін болғандықтан диссертант зерттеу мәселесіне қатысы бар қағидалар мен теориялық тұжырымдарды негізге ала отырып зерттеген. Сондықтан, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағалауда.

		<p>2) талдау жартылай жүргізілген; 3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген</p>	<p>құрылымдық-қызметтік моделін дайындауда, әдістемесінің тиімділігін тәжірибелік-эксперименттік жұмыстар арқылы тексеруде сыни талдау бар және бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып баға берілген.</p>
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	<p>5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p>	<p>Докторант Г.С.Таженованың зерттеу барысында алған ғылыми нәтижелері мен қағидаттары толығымен жаңа болып табылады. Докторанттың қол жеткізген бірінші нәтижесі жаңа, себебі, «студенттердің медиақұзыреттілігі» ұғымының мәнін нақтылаған және өзіндік анықтамасымен толықтырған, «медиабілім», «медиақұзыреттілік» түсініктерімен өзара байланысын айқындаған.</p> <p>Зерттеу нәтижесінде қол жеткізген екінші нәтижесі де жаңа, өйткені, студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастырудың компоненттері, көрсеткіштері, мазмұны мен әдістері, құралдары, диагностикалық әдістемелері, деңгейлерінен тұратын құрылымдық-қызметтік моделі жасалған.</p> <p>Үшінші нәтиже жаңа, себебі, ЖОО-да студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастырудың тиімділігін арттыруға бағытталған медиаөнімдердің сананы билеушілік салдарынан болатын қауіпті түсінуіне жағдай жасау, медиаөнімдерді тұтынуға сыни көзқарасын қалыптастыру, студенттердің медиаөнімдерді қабылдау және түсіну үрдісін технологиялық қамтамасыз етуге байланысты психологиялық-педагогикалық шарттар жиынтығын нақтылап, негіздеген.</p>
		<p>5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p>	<p>Толығымен жаңа. Зерттеу жұмысының жаңашылдығы ешқандай күмән тудырмайды. Жұмыстың негізгі аспектілері ғылыми негізделген, әрі шетелдік және отандық ғалымдардың еңбектеріне, нақты деректерге сілтеме жасай отырып жазылған деп бағаланады.</p>
		<p>5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа;</p>	<p>Диссертациялық жұмыс гуманитарлық ғылым бойынша орындалғандықтан және техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқарушылық шешімдерін талқылауды мақсат етпегендіктен жұмысты бағалаудың бұл өлшемі қарастырылмайды.</p>

		2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	Диссертациялық жұмыстағы тұжырымдалған нәтижелердің негізі бар және шынайы деп қарауға болады. Себебі, зерттеудің әдіснамалық негіздері мемлекеттік бағдарламаларға, заңнамаларға және ғылыми теорияларға негізделуімен және қарастырып отырған ғылыми мәселенің зерттелу деңгейін нақтылаумен, сонымен қатар әртүрлі ғылымдар саласындағы ой-тұжырымдарды саралау арқылы қол жеткізген. Зерттеу жұмысында алынған нәтижелер мен қорытындылар студенттерді кәсіби даярлауда теориялық және практикалық жағынан құнды материал болып табылады. Зерттеу жұмысында келтірілген теориялық тұжырымдар, әдіснамалық тұжырымдар мен қағидалар, қорытындылар, ғылыми-әдістемелік ұсыныстарды педагогикалық ЖОО-да, біліктілікті арттыру жүйесі тәжірибелерінде пайдалануға болады.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі қағидалар	Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет: 7.1 Қағидат дәлелденді ме? 1) <u>дәлелденді</u> ; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) <u>жоқ</u> 7.3 Жаңа ма? 1) <u>ия</u> ; 2) жоқ 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) <u>орташа</u> ; 3) кең 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) ия; 2) жоқ	Докторант Г.С.Таженова диссертациялық жұмысы бойынша қорғауға төрт қағида ұсынған: 7.1. Диссертацияның негізгі қағидаларының дәлелділігі зерттеу барысында алынған нәтижелерінің талқыға түсуімен, сондай-ақ қорытынды жаңалықтарының әр деңгейінде ғылыми-практикалық конференцияларға қатысу арқылы мақалаларының жинақтарда жарық көруімен, ғылыми басылымдарда жарияланумен расталған және нәтижелерінің тәжірибеге ендірілгендігін растайтын анықтамалардың қоса тіркелуі дәлелдейді. 7.2. Тривиалды емес. 7.3. Иә, диссертациялық жұмыстың қорғауға шығарған әрбір қағидасы жаңа болып табылады. Бірінші қағидада «Студенттердің медиақұзыреттілігі» – тұлғаның ақпараттық әлемде дұрыс бағыт алуына БАҚ өнімдерін. Интернет материалдарын сыни тұрғыда талдап, дұрыс бағалау негізінде қолдануына ықпал ететін, тұлғаның танымдық белсенділігін, сыни ойлауын, рефлексиясын сипаттайтын, нәтижесінде медиаөнімдерінің түпкі ойын түсінуді, оларды пайдаланудағы ақпараттық қауіпсіздікті, психологиялық тұрақтылықты

камтамасыз ететін білімдер, біліктер, дағдылар, қасиет–сапалар жиынтығы екендігін негіздеумен дәлелденген.

Диссертациялық жұмыс бойынша қорғауға шығарылған екінші қағидада студенттердің медиақұзыреттіліктерін қалыптастырудың құрылымдық–қызметтік моделі мотивациялық, танымдық-әрекеттік, бағалаушылық компоненттер мен олардың көрсеткіштерінің, әдіснаманың іс-әрекеттік, құзыреттік, аксиологиялық, семиотикалық тұғырлары мен ұстанымдары, біртұтас педагогикалық үрдістің құрамалары: мазмұн, әдіс технологиялар, құралдар негізделген, зерттеліп отырған сапаның деңгейін анықтайтын әдістер мен әрекеттер жиынтығынан тұратын құрылымы талданған.

Қорғауға шығарылған үшінші қағида студенттердің медиақұзыреттіліктерін қалыптастырудың психологиялық-педагогикалық шарттары жоғары оқу орынында студенттердің осы сапасын жетілдіруді жоғары деңгейге көтеруге ықпал етуде басшылыққа алынатын: медиаөнімдерінің сананы билеушілік астарларынан болатын қауіпті түсінуіне жағдай жасау; студенттердің медиаөнімдерді тұтынуға сыни көзқарасын қалыптастыру; студенттердің медиамәтіндерді қабылдау және түсіну үрдісін технологиялық камтамасыз ету сияқты өзара байланыстағы әрекеттер жиынтығы. Олардың жаңашылдығы зерттеу пәнімен байланыстылығында, мазмұндық толықтылығында және кешенді негізделуінде болып табылады.

Төртінші қағида авторлық «Медиабілім негіздері» атты элективті курсының мазмұнында көрініс табады. Аталған элективті курста медиабілімнің рөлі, бағыттары, негізгі терминдері, теориялары, медиабілімнің даму кезеңдері, медиақабылдау мәселелері, медиабілім сабақтарын ұйымдастыру түрлері зерделеленген. Бағдарлама мазмұнын игеру интербелсенді, проблемалық, эвристикалық, ойын әдістемелері мен шығармашылық сипаттағы практикалық сабақтар арқылы жүзеге асып, студенттердің медиамәтіндерді сыни талдау негізінде саналы қабылдау қабілетін қалыптастыру қарастырылған.

7.4. Диссертациялық жұмыстың қолданбалық деңгейі орташа, өйткені, зерттеу нәтижесінде нақтыланған жаңа ұғымдар.

			<p>түсініктер мен қағидалар ЖОО маман дайындау саласында пайдаланылады. Ұсынылған элективті курс та ЖОО студенттеріне арналған.</p> <p>7.5. Иә, мақалаларда дәлелденген, зерттеудің негізгі нәтижелері докторанттың 22 ғылыми еңбегінде көрініс тапқан, оның ішінде 6 мақала ҚР БЖҒМ Білім және ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті бекіткен басылымдардағы журналдарда, 2 мақала Scopus ақпараттық базасына кіретін журналдарда, 6 мақала халықаралық конференция материалдарында, 5 мақала шетелдік конференция материалдарында, 1 мақала Республикалық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарында жарияланған. Сонымен қатар, 1-элективті курс бағдарламасы, 1 оқу-әдістемелік құрал жарық көрген.</p>
	<p>Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі</p>	<p>8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) ия; 2) жоқ</p> <p>8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) иә; 2) жоқ</p>	<p>Диссертациялық жұмыс мәселені зерттеуге қажетті әдіснаманың құзыреттілік, аксиологиялық, іс-әрекеттік, семиотикалық тұғырлары мен жан жақтылық, теориямен тәжірибенің бірлігі, тұлғаның әлеуетін дамыту ұстанымдарына негізделген. Сонымен қатар, тұлғаның іс-әрекетте қалыптасуы туралы философиялық, психологиялық, педагогикалық тұжырымдамалар, тұлға теориясы; ғалымдардың ақпараттық мәдениетті дамыту, өзін-өзі дамыту; тұлғалық-бағдарлы оқыту тұжырымдамасы, медиақұзыреттілікті қалыптастыру жайындағы ғылыми еңбектерді басшылыққа алуымен негізделеді.</p> <p>Докторант Г.С.Таженова студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастырудың психологиялық-педагогикалық шарттарын анықтаудың мақсатын, болжамы мен міндеттерін шешу үшін алынған диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған. Оған дәлел сауалнама, тестілеу зерттеу бойынша алынған нәтижелерді өңдеудің математикалық-статистикалық әдістерін қолданып, тиісті ғылыми нәтижелерге қол жеткізуі. Сонымен қатар, Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, Білімді дамыту институтының біліктілікті жетілдіру бағдарламасы бойынша 72 сағат көлемінде «Медиасауаттылық» атты Онлайн курсты</p>

			өткізуі де докторанттың компьютерлік технологияларды қолдану арқылы зерттеу жұмысын апробациялағандығын дәлелдейді.
		8.2 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) <u>ия</u> ; 2) <u>жоқ</u>	Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған. Эксперименттік жұмыс Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті мен Тараз мемлекеттік педагогикалық университетінің (қазіргі М.Х.Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті) базасында ұйымдастырылған. Экспериментке 128 студент қамтылған. Докторант эксперименттік зерттеу барысында Н.П.Фетискиннің «Ақпараттық технологиялар танымы» диагностикалау әдістемесін түрлендіріп «Ақпарат туралы таным» диагностикалық әдістемесін және Н.Луканованың «Киберэкстремизм қызметіне қарсы күрес түрткілерін қалыптастыру деңгейін диагностикалау әдісін» пайдаланған; ал бұл әдістер компьютерлік технологиялар арқылы жүргізіледі.
		8.3 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен <u>расталған</u> / ішінара расталған / расталмаған	Студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастыруға байланысты философиялық, психологиялық-педагогикалық еңбектер, ҚР БЖҒМ ресми құжаттары, алыс-жақып шетелдік ғалымдардың жетістіктері, докторанттың зерттеушілік тәжірибесі бойынша маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған.
		8.4 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз	Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті. Барлығы қажетті деп танылатын және сенімді дереккөздер саны 229 әдебиетті құрайды.
9	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) <u>ия</u> ; 2) <u>жоқ</u>	Диссертацияның теориялық маңыздылығы бар, өйткені, жоғары мектеп педагогикасының теориясына «студенттердің медиақұзыреттілігі» ұғымының мәні нақтыланған түрде ұсынылған және зерттеушінің берген өзіндік анықтамасымен толықтырылған. Аталған ұғымның «медиабілім», «медиақұзыреттілік» түсініктерімен өзара байланысы айқындалған. Автор студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастырудың шарттарын анықтау мақсатында түрлі әдіснамалық тұғырлардың жиынтығын жүйелей алған. Студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастырудың компоненттерін, көрсеткіштерін, маңызы мен әдістерін, құралдарын, диагностикалық әдістемелерін анықтап, құрылымдық-

			<p>қызметтік модельді жасауы диссертациялық жұмыстың теориялық маңыздылығын көрсетеді. ЖОО-да студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастырудың психологиялық-педагогикалық шарттар жиынтығын нақтылауы да жұмыстың теориялық маңызының бар екендігіне дәлел.</p>
		<p>9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) ия; 2) жоқ</p>	<p>Диссертацияның практикалық маңыздылығы бар, себебі студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастырудың құрылымдық-қызметтік моделі жасалып, апробациядан өткізілген. «Медиабілім негіздері» элективті курс бағдарламасы, «Медиабілім және медиақұзыреттілік» атты оқу-әдістемелік құрал, «Педагогика және психология» мамандығы аясында «Медиапедагог» магистрлік білімнің және бакалаврлар даярлаудың үлгі ББ бағдарламалары дайындалған.</p> <p>Зерттеудің практикалық нәтижелерін жоғары және арнаулы оқу орындары тәжірибесінде, мұғалімдердің біліктілігін арттыру және қайта даярлау институттары мен жалпы орта білім беретін мектептердің білім беру үдерісінде пайдалануға болады.</p>
		<p>9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады? 1) толығымен жаңа; 2) <u>жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);</u> 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p>	<p>Практикалық ұсыныстары жартылай жаңа болып табылады, өйткені, университет жағдайында студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастыруға бағытталған педагогикалық және психологиялық жұмыстарды аудиториядан тыс шараларда жан жақты жүзеге асыруды жоспарлау, тұрақты және жүйелі ұйымдастыру, студенттердің бұл сапаларын қалыптастыру үшін «Медиабілім негіздері» пәнін барлық педагог мамандарын даярлайтын оқу орындары мен орта білім беретін ұйымдардың оқу бағдарламасына ендірудің мүмкіндігін қарастыру. ЖОО-да студенттердің медиақұзыреттілігін қалыптастыру арқылы БАҚ өнімдерінің сананы билегіштік әсерінің алдын алуды толыққанды жүзеге асыруды қамтамасыз ететін әдістемелік-дидактикалық ресурстық базасын құру деген ұсыныстар бұған дейінгі зерттелген жұмыстарда ұсынылған.</p>
10	Жазу және ресімдеу сапасы	<p>Академиялық жазу сапасы: 1) <u>жоғары;</u> 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.</p>	<p>Академиялық жазу сапасы жоғары. Диссертация академиялық жазу ерекшеліктеріне сай дербес аяқталған жұмыс, ғылыми стильді ұстанған, жүйелі құрылымды сақтаған, сілтемелерді орынды қолдана білген. Диссертацияны жазу барысында академиялық жазу ерекшеліктерімен қоса, жауапкершілік</p>

		<p>ұстанымын басшылыққа алған. Диссертация мазмұнындағы негізгі ұғымдық категориялар жүйесі жеткілікті жазылған. Диссертацияның құрылымы мен мазмұнын рәсімдеу ғылыми жұмыстарға қойылатын белгіленген талаптарға сәйкес келеді.</p>
--	--	---

Шешім: Гульсара Сериковна Таженоваға 8D011- Педагогика және психология (6D010300/8 D01101-Педагогика және психология) бағыты бойынша философия докторы (PhD) дәрежесі берілсін.

Ресми рецензент, педагогика ғылымдарының докторы,
 Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
 Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану кафедрасының
 профессоры

П.Б.Сейітқазы

18.02.2022

